

Forundersøgelsesrapport MOE 00768 – Søringen

Af arkæolog
Cand.mag.
Liv Stidsing Reher-
Langberg

Museum Østjylland
Stemannsgade 2
DK-8900 Randers C
Tlf. 8712 2600
www.museumoj.dk

Matr. 13ae, Udbyover By,
Udbyneder

Udbyneder Sogn, Gjerlev
Herred, tidligere Randers
Amt

Stednr. 140409-99

SLKS journalnummer:
17/04108

Indhold

Abstract	2
Undersøgelsens forhistorie	3
Administrative data	4
Øvrige data	5
Topografi, terræn og undergrund	5
Målesystem.....	5
Udgravningsmetode	6
Undersøgelsens resultater	7
Fremtidigt arbejde.....	8
Dato og signatur.....	9

Abstract

Forud for en udstykning af syv parcelhusgrunde ved *Søringen* i den nordlige del af Havndal, blev der foretaget en arkæologisk forundersøgelse på arealet. I denne forbindelse fremkom to anlæg: en kogestensgrube og en grøft. Forundersøgelsen har ikke givet anledning til en egentlig arkæologisk undersøgelse, hvorfor arealet frigives til videre anlægsarbejde.

Undersøgelsens forhistorie

Museum Østjylland blev d. 30.03.2017 kontaktet af Randers Kommune vedrørende en udstykning ved området *Søringen* i den nordlige del af Havndal, hvorpå der skal bygges syv parceller på i alt ca. 10.000 m². Randers Kommune bad i den forbindelse Museum Østjylland om at udføre en arkæologisk forundersøgelse af arealet forinden.

Lokaliteten er beliggende på et let skrånende terræn op mod et markant højdedrag, og umiddelbart mod øst findes Udbynder Sø. I nærområdet mod nord, vest og syd findes flere fortidsminder i form af overpløjede gravhøje (-4, -5, -7, -8, -33, -52 og -53), og i Udbynder Sø er der fundet to stammebåde, hvor af den ene (-49) formodentlig er fra bronzealderen.

På baggrund af dette kunne der meget vel være bebyggelsesspor fra bronzealderen på det vedrørte areal.

Figur 1. Placeringen af det undersøgte areal (søgegrøfterne er markeret ved de røde striber) samt kendte arkæologiske lokaliteter i området (markeret med sorte prikker og lokalitetsnummer).

Forundersøgelsen blev iværksat på baggrund af Museumslovens kap. 8, § 23-27, der omhandler samarbejde i planlægningsfasen mellem museet, planmyndighederne og bygherren.

Administrative data

Bygherre for projektet var Randers Kommune, med Lotte Vallentin Hoe som kontaktperson.

Museumsinspektør Esben Kannegaard fungerede som ansvarlig leder, mens arkæolog Liv Stidsing Reher-Langberg var daglig leder på forundersøgelsen.

Entreprenør på projektet var William Laursen Entreprenørforretning.

Kontaktperson fra Slots- og Kulturstyrelsen var Hoda El-Sharnouby.

Adresse	Hjemmeside	Tlf.
Museum Østjylland Stemannsgade 2, 8900 Randers	www.museumoj.dk	87122600
Slots- og Kulturstyrelsen H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V	www.slks.dk	33745100
Randers Kommune Laksetorvet, 8900 Randers C	www.randers.dk	89151515
William Laursen Entreprenørforretning Industribakken 11, 8870 Langå	www.williamlaursen.dk	86467337

Et budget på 47.172,00 kr. (inkl. moms) blev sendt til Slots- og Kulturstyrelsen d. 23-05-2017 og godkendt d. 30-05-2017. Bygherre godkendte budgettet allerede d. 04-05-2017.

Forundersøgelsen blev igangsat d. 22.05.2017 og afsluttet dagen efter, d. 23.05.2017. Tildækning af grøfterne blev afsluttet d. 24.05.2017.

Øvrige data

Grøfterne blev gravet med en mindre gravemaskine med en 0,8 m bred skovl. Valg af denne maskine skyldtes begrænset adgang til arealet ad en mindre grus-/græs-vej. Størrelsen på maskinen, skovlbredden og et overraskende tykt muldlag betød, at muldafrømningen tog længere tid end forventet.

Vejret var under forundersøgelsen tørt og solrigt.

Forundersøgelsen havde i alt ti besøgende.

Topografi, terræn og undergrund

Lokaliteten Søringen er beliggende på et let skrånende terræn op mod et markant højdedrag mod syd og sydvest, og umiddelbart mod øst findes Udbyneder Sø.

Undergrunden bestod i de højereliggende områder mod sydvest af lyst gult ler mens den i de lavereliggende områder mod nordøst bestod af lyst gult sand. I disse lavereliggende områder var der et 20-40 cm tykt mørkegråt sandlag, hvilket indikerer at der her tidligere har stået vand.

Målesystem

Feltgrænser og anlæg blev opmålt med GPS (projektion: UTM32Euref89). Ved opmåling blev MapDigi 1.0 anvendt. Måledata er efterfølgende blevet bearbejdet ved hjælp af MapInfo 12.5.

Alle data fra opmålingerne ligger på museets server under sagsnummer MOE 00768 Søringen.

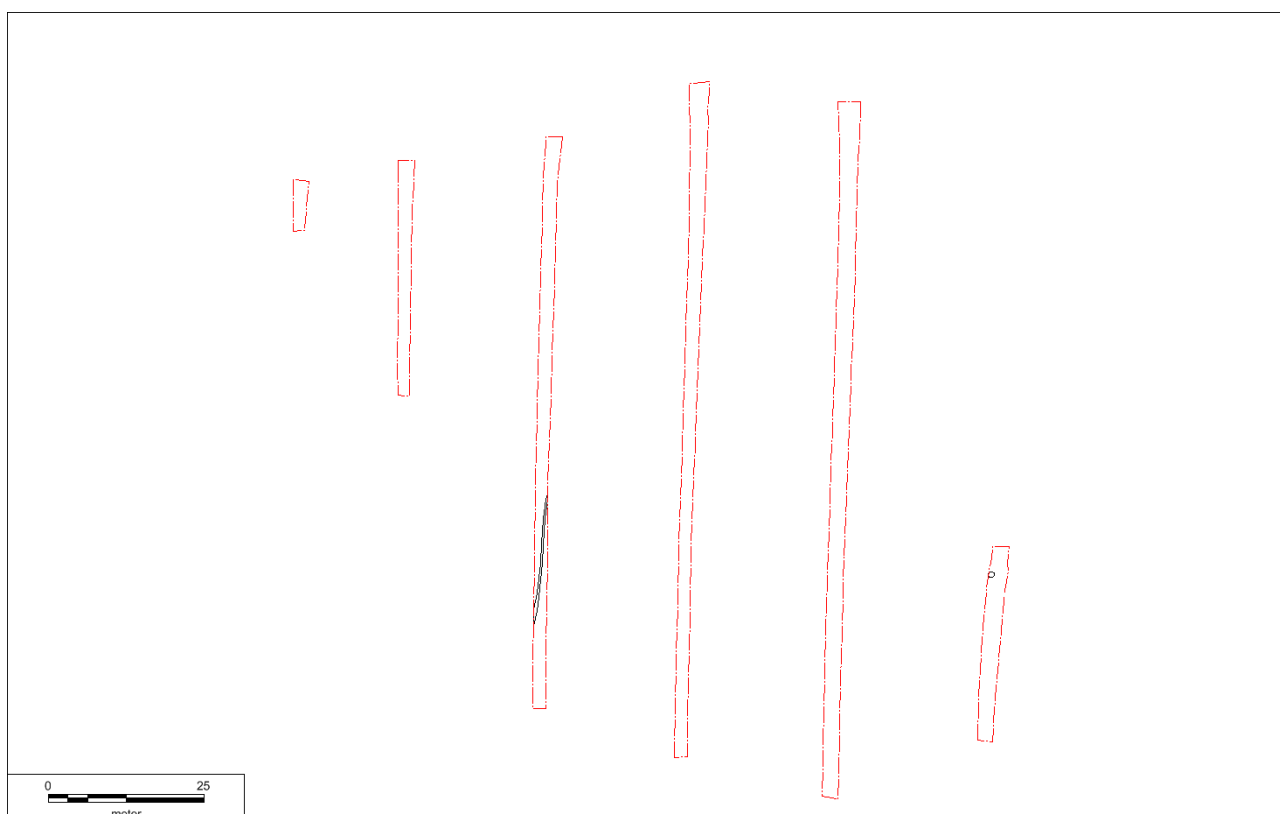
Opmåler var arkæolog Liv Stidsing Reher-Langberg.

Udgravningsmetode

Der blev lagt i alt seks grøfter, orienteret i en nord-sydlig retning. Grøfterne var 2,5 – 3 m bredde, og varierede i længde på op til 108 m. I alt blev der afdækket godt 930 m².

Grøfter og anlæg blev målt ind løbende, efterhånden som de kom frem.

De fremkomne anlæg blev afrenset i fladen, snittet og dokumenteret ved fotografering, tegning og/eller beskrivelse.

Figur 2. Søgegrøfterne og de fremkomne anlæg.

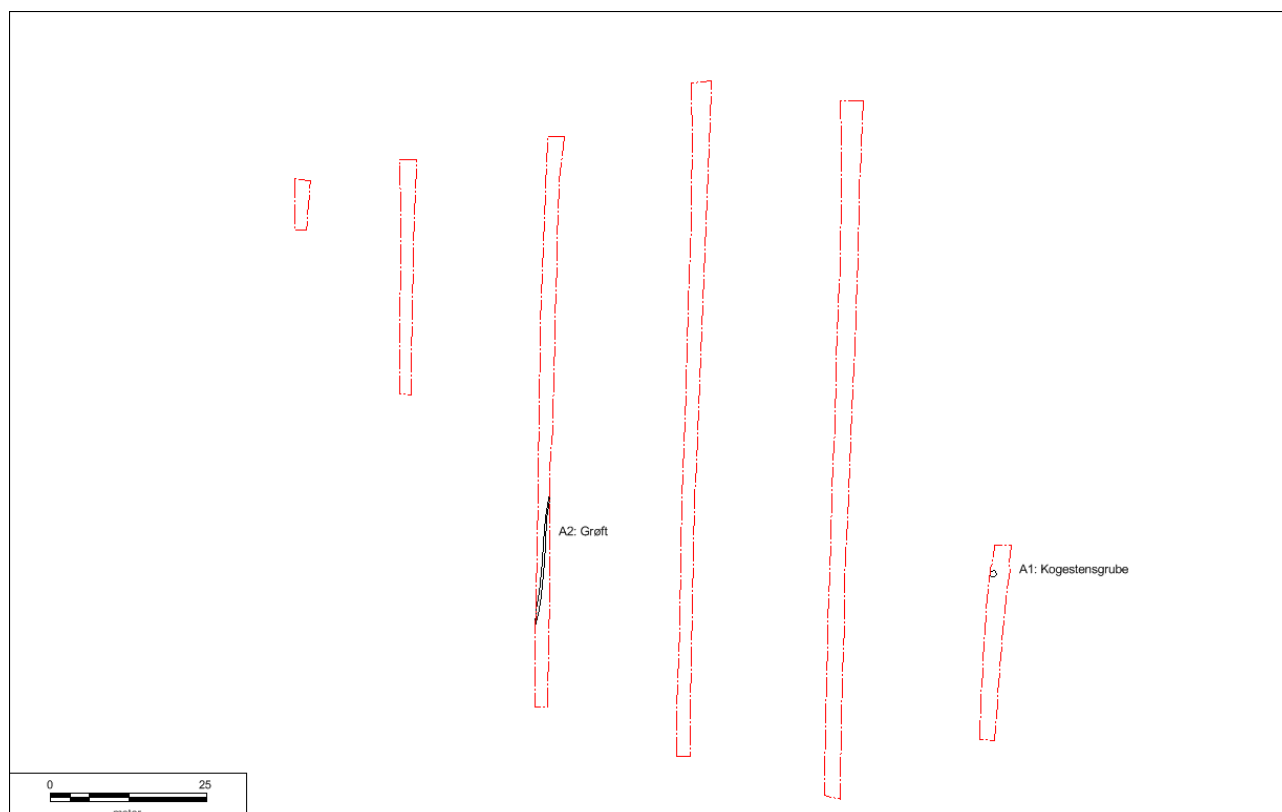
Originaldokumentation m.m. opbevares i Museum Østjyllands (MOE) arkiv, samt på museets server under sagsnummer MOE 00768 Søringen. Elektroniske dokumenter som mails, udgravningsberetningen og den kulturhistoriske rapport findes ligeledes i sagen på museets server. Oldsager, naturvidenskabelige prøver m.v. opbevares i museets magasin.

Alle data fra udgravningen er indtastet i MUD (Museernes Udgravningsdata).

Alle billeder er digitale og har fortløbende nummer fra MOE00768-DP-0001.

Undersøgelses resultater

I forbindelse med den arkæologiske forundersøgelse af arealet blev der registreret og undersøgt to anlæg (A1 og A2).

Figur 3. De fremkomne anlæg.

A1: Kogestensgrube

Kogestensgruben målte 90 cm i diameter og havde en dybde på 44 cm. Gruben bestod af et nedre trækulslag og et øvre lag bestående af mørkegråt sandet ler med trækul og ildskørnede sten. Anlægget var klart afgrænset mod undergrunden. Der var ingen fund i anlægget og det kan derfor ikke dateres nærmere end til oldtid.

Figur 4. Kogestensgrube A1, profil.

A2: Grøft

Grøften løb i en omtrentlig nord-sydlig retning og var ca. 35 cm bred og 12 cm dyb. Anlægget bestod af lyst gråt sand og var velafgrænset mod den lyse undergrund. Der var ingen fund fra anlægget, men ud fra dets skarphed, formodes anlægget ikke at være oldtid.

Fremtidigt arbejde

Den arkæologiske forundersøgelse af området ved Søringen i Havndal er blevet afsluttet. Der fremkom kun få anlæg af arkæologisk betydning, og disse lagde ikke grund til en egentlig arkæologisk undersøgelse af arealet.

Museum Østjylland frigiver derfor pr. dags dato arealet til videre byggeri.

Støder man i forbindelse med anlægsarbejdet på arkæologiske fortidsminder i form af genstande og/eller anlæg, skal museet, ifølge Museumsloven kap. 8, §27, stk. 2, imidlertid kontaktes.

Dato og signatur

Randers den 29.05.2017

**Arkæolog, cand.mag.
Liv Stidsing Reher-Langberg**

Stemannsgade 2
DK-8900 Randers C
Tlf. 8712 2600
www.museumoj.dk